

ภาระหนี้ที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร
ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน
The Liability Affecting Profitability of Financial Listed Companies in
the Stock Exchange of Thailand

ปิยะพงษ์ ประจง¹ ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ²
Piyapong Prajong, Panyawat Chutamas

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของภาระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน และ 2) ศึกษาถึงภาระหนี้ที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทฯ ประชากร ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน จำนวนทั้งสิ้น 76 บริษัท จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณผลการศึกษาพบว่า 1) บริษัทฯ มีภาระหนี้สินเฉลี่ย 250 พันล้านบาท มีความสามารถในการชำระหนี้ในระดับปกติ และสามารถสร้างกำไรจากสินทรัพย์ รวมถึงสร้างกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นได้เป็นอย่างดี และ 2) ภาระหนี้ ได้แก่ หนี้สินไม่หมุนเวียน อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทฯ

คำสำคัญ(Keywords): ภาระหนี้; ความสามารถในการทำกำไร; บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

Abstract

The purposes of this research were as follow: 1) to study the general profiles of Financial Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand: liability and profitability. And 2) to study liability that affect the profitability of the company. The populations consisted of 76 Financial Listed Companies. The analysis included descriptive statistics and Multiple Regression Analysis. The study found that, 1) The

Received: 2023-01-09 **Revised:** 2023-02-11 **Accepted:** 2023-02-17

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Master of Business Administration students North Bangkok University. Corresponding Author e-mail: local.innovation.soc@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Lecturer of the Master of Business Administration Program North Bangkok University

companies had an average liability of 250 billion baht. Their financial leverage was normal. They could generated profits from assets and returned to the shareholders. And 2) The liability consisted of non-current liability (NCL), debt to equity ratio (DE) and times interests earned (TIE) that affected to the profitability.

Keywords: Liability; Profitability; Listed Company

บทนำ (Introduction)

เป็นที่ทราบกันดีว่าในการดำเนินธุรกิจ การมีทรัพย์สินหรือสินทรัพย์นั้นถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากจะต้องถูกนำไปใช้เป็นปัจจัยนำเข้าในการผลิตให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ แต่การจะมีสินทรัพย์ได้นั้น ธุรกิจอาจเลือกที่จะใช้เงินทุนในส่วนของเจ้าของ หรือหากมีเงินทุนไม่เพียงพอ อาจเลือกที่จะกู้ยืมเงินจากบุคคลภายนอกหรือสถาบันการเงิน และกลายเป็นภาระผูกพันที่ธุรกิจจะต้องชดใช้หรือชำระคืนในอนาคต ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หนี้สิน

หนี้สิน เป็นสิ่งที่ทุกธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หรือแม้กระทั่งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้น ต่างพบว่ามียางานจำนวนหนี้สินอยู่ในงบการเงินของบริษัท ซึ่งโดยปกติแล้วในกระบวนการพาณิชย์กรรม มักให้สินเชื่อในการซื้อขาย เพื่อความสะดวกในการชำระ รวมถึงสามารถแบ่งจ่ายได้ตามสัญญาที่ตกลงกันได้ ธุรกิจจึงไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินก้อนโตเพื่อซื้อสินค้า และบริการภายในครั้งเดียวทั้งหมด นอกจากนี้ การลงทุนในธุรกิจในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่ธุรกิจส่วนใหญ่จะเลือกหาเงินกู้หรือเงินลงทุนจากหนี้สินระยะยาว ซึ่งถือเป็นแหล่งเงินทุนจากภายนอก เนื่องจากมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำ และประหยัดภาษีเงินได้นิติบุคคลมากกว่าวิธีอื่น (กัลยานี ภาคอัฐ; ชยงการ ภมรมาศ; และ โยธิน ทวีกิติกุล, 2564) ในด้านของการขยายหรือพัฒนา หากธุรกิจไม่ต้องมีการหนี้สินเพิ่มขึ้น อาจเลือกใช้กำไรสะสมซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนจากภายใน ทำให้ธุรกิจไม่ต้องเสียดอกเบี้ย อีกทั้งยังทำให้ธุรกิจไม่มีภาระผูกพันเกิดขึ้น (อภิญญา มาศชมภู; และ เบญจพร โมกชะเวส, 2564)

ระบบเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันที่รัฐบาลพยายามจะฟื้นฟูนั้น มีความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนออกมาจับจ่ายใช้สอย ไม่ว่าจะเป็นนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐ จนถึงนโยบายลดแลก แจก แถมของภาคเอกชน ซึ่งถึงแม้ว่าจะช่วยให้เศรษฐกิจเติบโตก็ตาม แต่การใช้จ่ายของประชาชนอาจไม่ได้ใช้จ่ายจากเงินสดเพียงอย่างเดียว ประชาชนที่ไม่มีกำลังซื้อในขณะนั้น อาจเลือกใช้บริการจากสถาบันการเงิน เช่น การทำบัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และบัตรผ่อน เป็นต้น ซึ่งหากประชาชนเหล่านั้น ขาดการมีวินัยทางการเงินที่ดี จะส่งผลให้หนี้ครัวเรือนของตนสูงขึ้น และเมื่อไม่มีเงินสดชำระหนี้ ก็จะก่อให้เกิดปัญหาการฟ้องร้องจนกระทั่งเป็นคดีความตามมา ในส่วนของสถาบันการเงินเอง เมื่อไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ ก็มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้ขาดสภาพคล่องด้วยเช่นกัน (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2560) และยิ่งไปกว่านั้น จากสถานการณ์ COVID-19 ที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดนโยบายโดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินให้แก่ประชาชนผ่านสถาบันการเงิน ส่งผลให้สถาบันการเงินจะต้องปฏิบัติตาม โดยนโยบายส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการให้เงินกู้ยืม และพัก

ชำระหนี้ประชาชน จากสาเหตุที่กล่าวมานั้น ส่งผลให้สถาบันการเงินพบปัญหาที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาจากการไม่ได้รับชำระหนี้หรือการผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสภาพคล่องทางการเงินของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน

ภาระหนี้สินถือเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัทไม่เว้นแม้แต่กระทั่งสถาบันการเงินเอง ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นองค์กรที่ถือได้ว่ามีทรัพยากรทางการเงินสูงกว่าองค์กรรูปแบบอื่น แต่ก็มีภาระหนี้สินและต้นทุนทางการเงินไม่น้อยเช่นกัน หนี้สินที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งหนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินระยะยาว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท เช่น เจ้าหนี้การค้า ถือเป็นหนี้สินที่เกิดจากการที่บริษัทมีการสั่งซื้อสินค้าหรือบริการ และได้รับเครดิตเทอมจากผู้ขาย ทำให้บริษัทจะต้องตั้งผู้ขายเป็นเจ้าหนี้การค้า และล้งยอดหนี้สินนี้ออกเมื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้การค้าแล้ว ในกรณีของการหาเงินทุนมาใช้ในการดำเนินงาน บริษัทอาจออกตั๋วสัญญาใช้เงินหรือที่เรียกว่า ตัวเงินจ่าย ให้แก่บุคคลอื่น แลกกับสินค้าหรือเงินทุนมาเพื่อใช้ภายในกิจการ และสัญญาว่าจะชำระเงินต้นคืนและดอกเบี้ยซึ่งเป็นต้นทุนทางการเงินเมื่อครบกำหนด ซึ่งถ้าหากว่าบริษัทยังอยู่ในช่วงเวลาที่ยังไม่ชำระเงินต้นคืน บริษัทจะต้องตั้งบุคคลอื่นที่ซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินนี้เป็นเจ้าหนี้ตัวเงินจ่ายด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ในแต่ละปี เมื่อบริษัทคำนวณได้ว่าผลประกอบการมีกำไรสุทธิเท่าใดแล้ว เงินส่วนหนึ่งของกำไรสุทธิ จะต้องถูกหักเป็นภาษีเงินได้และนำส่งให้แก่กรมสรรพากรตามที่กฎหมายกำหนด แต่กว่าที่บริษัทจะรัฐยอดกำไรในแต่ละปีนั้นจะต้องรอปิดบัญชีในปีนั้นก่อน และเมื่อทราบตัวเลขจำนวนภาษีเงินได้นิติบุคคลแล้ว บริษัทจะทำการตั้งยอดเงินหนี้ไว้เป็นหนี้สิน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาษีเงินได้ค้างจ่าย ซึ่งบริษัทมีหน้าที่จ่ายจริงในปีถัดไป รวมถึงการก่อหนี้สินระยะยาว ซึ่งถือได้ว่าเป็นภาระผูกพันที่บริษัทมีต่อเจ้าหนี้ที่มีอายุของภาระผูกพันนั้นเกินกว่า 1 ปี การกู้ยืมเงินการใช้ในการดำเนินงานประเภทการลงทุนระยะยาว เช่น การซื้อเครื่องจักร การก่อสร้างอาคารสถานที่ เป็นต้น การลงทุนประเภทนี้ไม่สามารถคืนทุนได้ภายในระยะเวลาอันสั้น เพราะการที่สินทรัพย์เหล่านี้จะสร้างผลตอบแทนให้คุ้มค่างกับค่าใช้จ่ายและการชำระหนี้เงินกู้ยืมนั้นจะต้องใช้เวลาเกินกว่า 1 ปี การกู้ยืมประเภทนี้ ผู้ให้กู้จึงมักกำหนดเงื่อนไขให้ทยอยผ่อนชำระในเวลาหลายปี

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน นอกจากจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บริการทางการเงินทั้งในด้านการรับฝากเงิน และให้กู้ยืมเงินแก่ทั้งภาคธุรกิจและประชาชนแล้ว ยังเป็นแหล่งลงทุนของนักลงทุน ดังนั้น การจะสร้างแรงดึงดูดหรือแรงจูงใจให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนได้นั้น บริษัทจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแก้ไขปัญหาสภาพหนี้สิน ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว เกิดดอกเบี้ยค้างจ่าย และหนี้สินตามสัญญาเช่า ซึ่งหากภาคธุรกิจ และประชาชนผิดนัดชำระหนี้ตามปัญหาที่ได้กล่าวไปในข้างต้นแล้ว บริษัทในกลุ่มธุรกิจการเงินเอง จะได้รับผลกระทบต่อหนี้สินที่บริษัทเองต้องชำระด้วย และนำไปสู่ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่ลดลงในที่สุด ซึ่งความสามารถในการทำกำไรถือเป็นสิ่งสำคัญที่นักลงทุนจับตามอง โดยอัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำกำไร ถือเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้ทั้งผู้บริหาร รวมถึงนักลงทุนนำไปใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหารงานของ

กิจการไปจนถึงการเลือกลงทุนในบริษัทที่คาดหวังว่าจะสามารถสร้างผลตอบแทนได้ (จรรยา ครองบุญ; และ กุสุมา คำพิทักษ์, 2564) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของผู้บริหารเอง ซึ่งจะต้องบริหารงานของกิจการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน นำไปสู่การสร้างผลกำไรให้แก่กิจการ สร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในการลงทุนจากนักลงทุนได้

ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นต่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องภาระหนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน เพื่อเป็นแนวทางให้แก่นักลงทุนในการตัดสินใจลงทุน และเป็นแนวทางให้แก่สถาบันการเงินหรือบริษัทในกลุ่มธุรกิจการเงินนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของภาระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน
2. เพื่อศึกษาถึงภาระหนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับภาระหนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน

2. ประชากร คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยไม่รวมบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ โดยบริษัทที่เป็นประชากรนั้นจะต้องมีข้อมูลรายงานทางการเงินปี พ.ศ. 2564 ครบถ้วน รวมถึงไม่อยู่ในสถานะบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนออกจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 76 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2565)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล (Record form) ในรูปแบบของการเก็บข้อมูลในตารางโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประเภท Spreadsheet จำนวน 1 แฟ้มข้อมูล

แบบบันทึกข้อมูล

ขั้นตอนในการสร้างแบบบันทึกข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ออกแบบและสร้างตารางจัดเก็บข้อมูลแยกตามชื่อ กำหนดฟิลด์ (Field) ที่ต้องการเก็บข้อมูล ได้แก่ ชื่อบริษัท ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม เป็นต้นและ ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด ดังตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบบันทึกข้อมูลโดยการเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลให้มีความถูกต้องและตรงประเด็น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองด้วยการบันทึกข้อมูลทางการเงินของประชากรลงในแบบบันทึกข้อมูล โดยใช้เวลาดำเนินการประมาณ 1 เดือน โดยดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับภาระหนี้สิน ความสามารถในการชำระหนี้ และความสามารถในการทำกำไร จำนวน 76 บริษัท โดยการดาวน์โหลดข้อมูลจากฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีขั้นตอน ดังนี้

1. ดาวน์โหลดข้อมูลจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์โดยใช้ชื่อย่อของบริษัทหรือชื่อหลักทรัพย์ในการค้นหา

2. ทำการดาวน์โหลดข้อมูลปี พ.ศ. 2564 ของแต่ละบริษัท

3. ข้อมูลที่ได้จากการดาวน์โหลดจะเป็นไฟล์ประเภทบีบีอัด สามารถเปิดไฟล์ประเภทนี้ได้โดยใช้โปรแกรม Winzip หรือ Winrar

4. สร้างแฟ้มข้อมูล (Folder) แยกตามบริษัท และภายในแฟ้มข้อมูลที่แยกตามบริษัทนั้น ประกอบไปด้วยไฟล์เอกสารข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

5. นำไฟล์ที่ได้จากการดาวน์โหลดตามข้อ 3. ไปจัดเก็บในแฟ้มข้อมูลตามที่ได้สร้างไว้ในข้อ 4. จนกระทั่งครบ 76 บริษัท

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูลโดยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ลงรหัสข้อมูล และประมวลผลข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติเบื้องต้น

- 1.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลที่จัดเก็บในแบบบันทึกข้อมูล

- 1.2 จัดหมวดหมู่หรือจัดระบบของข้อมูลตัวแปรที่ต้องการศึกษา

- 1.2.1 ข้อมูลที่ถูกนำไปเก็บไว้ในแบบบันทึกถูกจัดเก็บแยกตามบริษัท โดยข้อมูลจะเก็บเรียงตามตัวแปรแต่ละตัว

- 1.2.2 ข้อมูลจะถูกจัดเรียง (Sort) ตามชื่อย่อบริษัท หรือชื่อหลักทรัพย์ โดยเรียงจาก A-Z

- 1.3 ประมวลผลข้อมูลโดยคำนวณหาค่าสถิติเบื้องต้น

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยวิธีการวิเคราะห์จากสถิติพรรณนา

3. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของภาระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยวิธีการวิเคราะห์จากสถิติพรรณนา

4. วิเคราะห์ภาระหนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยวิธีการวิเคราะห์จากสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของภาระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยวิธีการวิเคราะห์จากสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

3. วิเคราะห์ภาระหนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้ค่าสถิติ Adjusted R², F และ t

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลลักษณะประชากรซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ กลุ่มธุรกิจการเงินนั้น อยู่ในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ mai จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 13.16 และอยู่ในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ SET จำนวน 66 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 86.84 ในด้านของหมวดธุรกิจ ประชากรจัดอยู่ในหมวดธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์มีจำนวนมากที่สุด 37 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 48.68 รองลงมาได้แก่ หมวดธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิตจำนวน 18 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 23.68 หมวดธุรกิจธนาคารจำนวน 11 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 14.47 และบริษัทในกลุ่มตลาด mai จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 13.17 ตามลำดับ และในด้านของสถานะผลประกอบการนั้น มีประชากรมีผลการดำเนินงานซึ่งมีกำไรสุทธิในปี พ.ศ. 2564 จำนวน 65 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 85.53 และขาดทุนสุทธิจำนวน 11 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 14.47

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของภาระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน สามารถสรุปดังตาราง 1 ได้ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ของสภาพทั่วไปของภาระหนี้ ได้แก่ หนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินไม่หมุนเวียน

ภาระหนี้	μ	σ	Max	Min
----------	-------	----------	-----	-----

1. หนี้สิน				
หมุนเวียน	229,980,609,359	732,672,623,933	3,735,270,483,000	48,936,606
(บาท)				
2. หนี้สินไม่				
หมุนเวียน	19,987,673,676	50,400,078,531	267,331,136,000	10,830,000
(บาท)				

จากตาราง 1 พบว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีหนี้สินหมุนเวียนเฉลี่ย 229,980,609,359 บาท โดยธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีหนี้สินหมุนเวียนมากที่สุด 3,735,270,483,000 บาท และบริษัทหลักทรัพย์ ปียอนด์ จำกัด (มหาชน) มีหนี้สินหมุนเวียนน้อยที่สุด 48,936,606 บาท ในส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียน บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีหนี้สินไม่หมุนเวียนเฉลี่ย 19,987,673,676 บาท โดยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีหนี้สินไม่หมุนเวียนมากที่สุด 267,331,136,000 บาท และบริษัท เอเชีย แคปปิตอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มีหนี้สินไม่หมุนเวียนน้อยที่สุด 10,830,000 บาท

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ของสภาพทั่วไปของภาระหนี้ ได้แก่ อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์ อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย

ภาระหนี้	μ	σ	Max	Min
1. อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์ (เท่า)	0.60	0.23	0.97	0.05
2. อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	3.02	4.00	30.08	0.05
3. อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (เท่า)	101.11	881.18	6,188.34	-3,524.72

จากตาราง 2 พบว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์เฉลี่ย 0.60 เท่า โดยบริษัท เอเชีย แคปปิตอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มีอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์สูงที่สุด 0.97 เท่า และบริษัท เอ็กซ์สปริง แคปปิตอล จำกัด (มหาชน) มีอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์ต่ำที่สุด 0.05 เท่า ในด้านของอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นพบว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย 3.02 เท่า โดยบริษัท เอเชีย แคปปิตอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มีอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงที่สุด 30.08 เท่า และบริษัท เอ็กซ์สปริง แคปปิตอล จำกัด (มหาชน) มีอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำที่สุด 0.05 เท่า ในด้านของอัตราส่วนความสามารถในการชำระ

ดอกเบ๊ยะ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเฉลี่ย 101.11 เท่า โดยบริษัท ประกันภัยไทยวิวัฒน์ จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยสูงสุด 6,188.34 เท่า และบริษัท สิ้นมั่นคง ประกันภัย จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยต่ำที่สุด -3,524.72 เท่า

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ของความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น

ความสามารถในการทำกำไร	μ	σ	Max	Min
1. อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	3.21	6.92	22.20	-34.57
2. อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ร้อยละ)	5.51	21.26	33.00	-104.50

จากตาราง 3 พบว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมเฉลี่ยร้อยละ 3.21 โดยบริษัท ทีคิวเอ็ม คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมสูงที่สุดร้อยละ 22.20 และบริษัท สิ้นมั่นคง ประกันภัย จำกัด (มหาชน) มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมต่ำที่สุดร้อยละ -34.57 ในด้านของอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.51 โดยบริษัท ทีคิวเอ็ม คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นสูงที่สุดร้อยละ 33.00 และบริษัท สิ้นมั่นคงประกันภัย จำกัด (มหาชน) มีอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นต่ำที่สุดร้อยละ -104.50

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ การศึกษาถึงภาระหนี้ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน พบว่า หนี้สินไม่หมุนเวียน และอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรในทิศทางเดียวกัน โดยอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยมีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรมากกว่าหนี้สินไม่หมุนเวียน ในขณะที่อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรในทิศทางตรงกันข้าม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของภาระหนี้ ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยสามารถอภิปรายผลแยกตามปัจจัยดังกล่าว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ภาระหนี้ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน เมื่อแบ่งออกเป็นหนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินไม่หมุนเวียน พบว่า บริษัทมีหนี้สินหมุนเวียนเป็นจำนวนมากกว่าหนี้สินไม่หมุนเวียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่มาจากเงินฝาก

ธนาคารของลูกค้า ดังนั้น การที่บริษัทมีหนี้สินหมุนเวียนเป็นจำนวนมากจึงถือเป็นเรื่องปกติสำหรับบริษัทที่ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงิน ในด้านของความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์โดยประมาณ 0.6 เท่า แสดงให้เห็นว่า ในสินทรัพย์รวมของบริษัท 1 ส่วน มาจากหนี้สินรวม 0.6 ส่วน และมาจากส่วนของผู้ถือหุ้น 0.4 ส่วน ดังนั้น บริษัทมีสินทรัพย์รวมมากพอที่จะนำไปชำระหนี้สินรวมได้ทั้งหมด ในด้านของอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งมีค่าประมาณ 3 เท่า แสดงให้เห็นว่า มีหนี้สินที่คิดเป็นสัดส่วนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นค่อนข้างสูง ดังนั้น การเลือกลงทุนในกลุ่มธุรกิจการเงินจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงสภาพคล่องของบริษัทด้วย ในด้านของอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยประมาณ 100 เท่า แสดงให้เห็นว่า บริษัทมีกำไรขั้นต้นที่สามารถนำไปชำระต้นทุนทางการเงินหรือดอกเบี้ยจ่ายได้สูงเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม พบว่ามีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยที่ติดลบซึ่งเกิดจากบริษัทมีผลขาดทุนก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้

2. ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมประมาณร้อยละ 3 แสดงให้เห็นว่า ทุกๆ สินทรัพย์ 100 บาท สามารถสร้างกำไรสุทธิให้แก่บริษัท 3 บาท และมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นประมาณร้อยละ 5.5 แสดงให้เห็นว่า ทุกๆ ส่วนของผู้ถือหุ้น 100 บาท สามารถสร้างกำไรสุทธิให้แก่บริษัท 5.5 บาท

ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน โดยพบว่า ภาระหนี้ในส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียน ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัท แสดงให้เห็นว่า หากบริษัทเล็งเห็นถึงโอกาสที่จะขยายธุรกิจ โดยการกู้ยืมเงินลงทุนระยะยาว นำมาลงทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอดธุรกิจก็จะสามารถสร้างผลกำไรให้แก่บริษัทในอนาคตได้สอดคล้องกับงานวิจัยของแซงโก; ทิมบุลา; และเมนเกซา (Shanko; Timbula; & Mengesha, 2019) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มธุรกิจธนาคารในประเทศเอธิโอเปีย และพบว่า เงินกู้ยืมระยะยาว มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านของอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นพบว่า ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรในทิศทางตรงกันข้าม แสดงให้เห็นว่า หากบริษัทมีอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรลดลง เนื่องจากอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างเงินทุนระหว่างหนี้สินรวม และส่วนของผู้ถือหุ้นรวมว่าคิดเป็นสัดส่วนต่อกันมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปแล้วส่วนของผู้ถือหุ้นรวมมักจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจาก 2 สาเหตุ ได้แก่ 1) การเพิ่มหรือลดทุน และ 2) ผลกำไรขาดทุนสุทธิที่ถูกปิดบัญชีไปรวมอยู่ในกำไรสะสมหรือขาดทุนสะสม ดังนั้นหากอัตราส่วนนี้จะเพิ่มขึ้น ก็ต่อเมื่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง ซึ่งอาจเกิดจากการลดทุน เกิดการดำเนินงานที่ขาดทุน หรือเกิดจากผลขาดทุนสะสมในรอบบัญชีนั้น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิศณีญ์ แก้วพนม; และ เบญจพร โมกขเวส (2564) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

ประสิทธิภาพในการดำเนินงานกับรายการคงค้างของกิจการ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และระดับความสัมพันธ์ของกำไรกิจการกับกำไรอุตสาหกรรม มีอิทธิพลต่อวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิในทิศทางตรงกันข้าม และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แทนเนี่ย; และ ซูฮาร์ตี (Tannia; & Suharti. 2020) ซึ่งศึกษาการวิเคราะห์และพบว่า อิทธิพลของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น และราคาหุ้นต่อราคาตามบัญชีมีผลต่อราคาหุ้นของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ในด้านของอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย พบว่า ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรในทิศทางเดียวกัน แสดงว่า หากบริษัทมีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยมากขึ้น จะส่งผลให้บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้น เนื่องจากความสามารถในการชำระดอกเบี้ยวัดจากกำไรจากการดำเนินงาน หรือเรียกว่า กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ (EBIT) และต้นทุนทางการเงินหรือดอกเบี้ยจ่าย ดังนั้น หากบริษัทมีกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ในระดับสูงอยู่แล้ว หรือมีดอกเบี้ยจ่ายต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บริษัทมีการกู้ยืมเงินน้อย จากสาเหตุดังกล่าวค่อนข้างมั่นใจได้ระดับหนึ่งว่า ผลประกอบการของบริษัทจะมีกำไรสุทธิ และนำไปสู่การสร้างความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา จันทนะศิริ (2565) ซึ่งศึกษาปัจจัยด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร พบว่า อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย มีอิทธิพลต่อทั้งอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 บริษัทควรนำผลการวิจัย ไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาระหนี้สินและโครงสร้างเงินทุน โดยสามารถนำข้อมูลภาระหนี้สิน ความสามารถในการชำระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยต่างๆ นำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

1.2 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายเพื่อใช้ในการติดตามผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งต่อไป สามารถเลือกทำวิจัยในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยมาใช้ในการเปรียบเทียบภาระหนี้สินที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรระหว่างแต่ละอุตสาหกรรม

2.2 การดำเนินการวิจัย หากใช้ข้อมูลย้อนหลังเป็นจำนวนหลายปี ควรระมัดระวังการใช้ข้อมูลทางการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2562-2563 เนื่องจากสถานการณ์ Covid-19 ที่ส่งผลให้รัฐบาลประกาศใช้นโยบายต่างๆ ที่อาจทำให้บริษัทได้รับผลกระทบต่อการดำเนินงานโดยตรงของบริษัท

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยานี ภาคออต และคณะ. (2564). การใช้หนี้สินในโครงสร้างเงินทุนและมูลค่าธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 11(4), 746-759.
- จรรยา ครองบุญ; และ กุสุมา คำพิทักษ์. (2564). โครงสร้างผู้ถือหุ้น ความสามารถในการทำกำไร และโครงสร้างเงินทุนที่มีผลต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University*. 8(2), 257-269.
- รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข. (2560). หนี้สินกับการบริโภค. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 4(1), 91-113.
- สุทัศนีย์ แก้วพนม. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพในการดำเนินงานกับรายการคงค้างของกิจการ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระระดับบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุพัตรา จันทนะศิริ. (2565). ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร หมวดยาและเครื่องดื่ม. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 5(1), 232-249.
- อภิญญา มาศ ชมภู. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการบริหารหนี้สินกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100. การค้นคว้าอิสระระดับบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Shanko, Temesgen; Timbula, Mekuanint Abera; & Mengesha, Tadele. (2019). Factors Affecting Profitability: An Empirical Study on Ethiopian Banking Industry. *International Journal of Commerce and Finance*. 5(2), 87-96.
- Yuni, Tannia; & Suharti. (2020). Analysis of the Effect of Debt to Equity Ratio, Debt to Asset Ratio, Price Earning Ratio and Price to Book Value on Stock Prices in Agriculture Sector Companies. *Jurnal Inovasi Bisnis dan Akuntansi*. 1(1). 25

